

зростання; 11) зменшення залежності від зовнішніх джерел енергії з одночасним розвитком інновацій та високих технологій; 12) зниження рівня бідності та безробіття.

Не менш важливим є забезпечення патріотичного виховання дітей, молоді з метою формування їхньої національної самосвідомості, розуміння важливості мови, національної культури у системі національної безпеки [1, с. 148], оскільки забезпечення національної безпеки – це постійний процес, який потребує консолідації зусиль влади, суспільства та кожного громадянина. Лише спільними зусиллями можна подолати сучасні виклики та загрози, з якими на тлі російської агресії стикнулася наша держава, та гарантувати мирне й щасливе майбутнє для наступних поколінь.

У динамічному й мінливому світі, де виклики та загрози національній безпеці України в умовах протистояння військовій агресії російської федерації постійно еволюціонують, питання захисту суверенітету, територіальної цілісності та добробуту держави, як і її громадян, стає пріоритетним завданням для влади [2, с. 62]. До того ж, забезпечення національної безпеки – це не лише завдання влади, а й спільна відповідальність кожного громадянина. Водночас важливо пам'ятати, що агресія росії проти України – це не лише українська проблема, а й загроза для світового порядку та безпеки в цілому.

1. Пархоменко-Кучевіч О. Проблеми забезпечення Національної безпеки в умовах воєнного часу. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія : «Екологія. Публічне управління та адміністрування»*. 2023. Вип. 3. С. 143–150.

2. Часник Д. В. Забезпечення прав людини у сфері національної безпеки в умовах протистояння військовій агресії російської федерації. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2022. Вип. 34. С. 61–67.

УДК 343.9.024:336.7

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/103-105

Андрій ЧВАЛЮК

доцент кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ

Основу правового статусу національних органів боротьби та протидії тероризму визначає Закон України «Про боротьбу з тероризмом». Відповідно до його положень Державна податкова служба України (далі – ДПС України) – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику [1], не є суб'єктом, який безпосередньо здійснює боротьбу з тероризмом. Однак далі законодавець зазначає, що ДПС України у разі необхідності може залучатися до участі у здійсненні заходів, пов'язаних з попередженням, виявленням і припиненням терористичної діяльності за погодженням з керівником органу. Як не дивно, але до цих «другорядних» органів законодавець відніс також і Державну службу фінансового моніторингу України. Спробуємо з'ясувати, у яких випадках ДПС України може бути залучена до справи боротьби із тероризмом.

ДПС України під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє в установленому порядку з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими організаціями, профспілками та організаціями роботодавців, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також підприємствами, установами, організаціями (п. 8 Положення про Державну податкову службу України). Організовує та здійснює взаємодію та обмін інформацією з компетентними органами іноземної юрисдикції (держави, території) згідно із законодавством, міжнародними договорами України, у тому числі автоматичний обмін

інформацією про фінансові рахунки для податкових цілей відповідно до Загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки (пп. 51 п. 4) [2]. Як можна побачити, ніяких конкретних положень про порядок і організацію взаємодії з відповідними державними органами, зокрема з органами Національної поліції України, Службою безпеки України, Державним бюро розслідувань України, Бюро економічної безпеки та ін., положення про ДПС України не містить.

С. Дмитренко наводить достатньо широке коло суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави у сфері оподаткування й зокрема визначає такі напрями взаємодії між суб'єктами забезпечення реалізації правоохоронної функції держави у сфері оподаткування:

1. Отримання органами ДПС України інформації від інших органів державної влади та місцевого самоврядування, необхідної для виконання ними повноважень з контролю за сплатою податків;

2. Взаємодія органів ДПС України та податкової міліції з органами Національної поліції з питань виявлення, розкриття і розслідування порушень податкового законодавства [3, с. 122–123].

Також ДПС України може передавати до Національної поліції матеріали для реєстрації кримінального провадження, отримані під час здійснення заходів податкового контролю. Особи, уповноважені законом відкривати кримінальне провадження, виявивши у цих матеріалах ознаки кримінального правопорушення, зобов'язані невідкладно внести відповідні відомості до ЄРДР, розпочати розслідування та протягом 24 години надати заявнику витяг з ЄРДР. Таким чином, інформація ДПС України про виявлений факт фінансування тероризму може стати підставою для здійснення досудового розслідування та реєстрації кримінального провадження. Але проблема у тому, що ДПС України більше не є правоохоронним органом, через те що єдиний їх підрозділ, що виконував повний комплекс правоохоронних функцій, – податкову міліцію 26.09.2021 було ліквідовано. Й хоча у структурі ДПС України вже 22 роки діє Департамент запобігання фінансовим операціям, пов'язаним з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, його компетенція, на нашу думку, доволі обмежена.

Основними завданнями департаменту є:

1. Участь у реалізації та вдосконаленні комплексної Системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму (зазначена участь полягає у виконанні нормативно-правових актів та розпорядчих документів ДПС – А. Ч.);

2. Організація роботи в органах ДПС України щодо виявлення, аналізу та перевірки фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму [4]. В межах вищевказаних завдань департамент виконує певні функції, але взаємодія з державними правоохоронними органами, зокрема у справі надання останнім інформації про виявлені факти фінансування тероризму, серед них не значиться.

Останній раз звіт про свою діяльність, зокрема щодо проведених досліджень, результати яких були використані при проведенні досудових розслідувань у кримінальних провадженнях, департамент публікував у 2021 р. Певну активність виявляють окремі регіональні відділи ДПС України, повідомляючи про порушені Національною поліцією, за їхніми аналітичними дослідженнями, кримінальні провадження. Однак з текстів пресрелізів не зрозуміло, за якими саме деліктами були порушені провадження – легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, чи фінансування тероризму [5]. Аналіз судової практики, зі зрозумілих причин, цю інформацію також прояснити не може. Єдине, що відомо, це те, що свої аналітичні висновки ДПС України робить як на запити правоохоронних органів, так і за власною ініціативою.

Л. Фещенко визначає взаємодію правоохоронних органів з ДПС України як «спільну узгоджену діяльність, що ґрунтується на налагоджених взаємних зв'язках між ними та зорієнтована переважно на захист прав і свобод людини і громадянина та фінансових інтересів держави. Взаємодія є однією з форм реалізації повноважень цих органів з організаційного забезпечення правоохоронної діяльності та має функціональний характер, оскільки здійснюється на рівні функцій сторін, які співпрацюють. Взаємодія правоохоронних органів з ДПС України здійснюється переважно в рамках адміністративно-правових інститутів і регулюється нормами адміністративного права» [6, с. 104–105]. Що не заважає кінцевому результату такої взаємодії отримати вигляд відкритого кримінального провадження.

Отже, можна дійти висновку, що з моменту утворення Бюро економічної безпеки України ДПС України почала втрачати активну позицію у справі запобігання та протидії фінансування тероризму і 26.09.2021 остаточно перетворилась у допоміжний орган. Стосовно участі ДПС України у таких заходах, як попередження і виявлення терористичної діяльності, у нас сумнівів не виникає, однак що стосується заходів із припинення терористичної діяльності, то реальних прикладів такої діяльності у роботі ДПС у цілому чи її окремих підрозділів виявлено не було.

1. Про боротьбу з тероризмом : Закон України 20 березня 2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>.

2. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>.

3. Дмитренко С. О. Державна податкова служба України та інші суб'єкти забезпечення реалізації правоохоронної функції держави у сфері оподаткування: проблеми взаємодії. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2 (23). Т. 4. С. 120–124.

4. Завдання і функції. *Державна податкова служба України*. URL : <https://tax.gov.ua/pro-sts-ukraini/struktura/aparat/departament-zapobigannya/zavdannya-i-funktsii/>.

5. Протидія фінансовим махінаціям: за матеріалами ДПС Миколаївщини відкрито 3 кримінальних справи. *Inshe.tv*. URL : <https://inshe.tv/mykolayv/2023-07-19/780555/>.

6. Фещенко Л. О. Координація в правоохоронній діяльності: теоретичний аспект. *Часопис Київського університету права*. 2005. № 2. С. 100–105.

УДК 342.514:341.315

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/105-107

Марина ВОЙТЮК

викладач кафедри
теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Ярослав ЛИСЮК

здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

БЕЗПЕКОВІ ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Захист територіальної цілісності, державного суверенітету та інших національних інтересів України є пріоритетним для Української держави. Після початку російської збройної агресії 10 років тому стало зрозуміло, що безпекова ситуація суттєво змінилася та не відповідає визначеним у законодавстві загрозам, а тому вимагає рішучих кроків у зміні державної політики у сфері національної безпеки та оборони.

«Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека – найвища соціальна цінність в Україні» [1]. «Реалізація цієї норми Конституції України – головна ціль державної політики національної безпеки» [2].

Згідно зі Стратегією національної безпеки України пріоритетами національних інтересів України та забезпечення національної безпеки є:

- відстоювання незалежності і державного суверенітету;
- відновлення територіальної цілісності у межах міжнародно визнаного державного кордону України;
- суспільний розвиток, насамперед розвиток людського капіталу;
- захист прав, свобод і законних інтересів громадян України;
- європейська і євроатлантична інтеграція [2].

Для того, щоб реалізувати вищезгадані принципи, нашій державі необхідно: